

ЗВЯЗДА

«У НАС З ВАМІ АДНА ЗЯМЛЯ, АДНА КРАІНА — НАША БЕЛАРУСЬ»

Выступленне Прэзідэнта Беларусі Аляксандра Лукашэнкі
на цырымоніі ўскладання вянка і кветак у мемарыяльным комплексе «Курган Славы»

Паважаныя суайчыннікі, госці нашай Беларусі!
Сёння наша краіна адзначае галоўнае дзяржаўнае свята — Дзень Незалежнасці.

Мы сустракаем яго каля падножжа велічнага помніка. Помніка, узведзенага ў гонар герояў, якія вызвалілі Беларусь ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў.

Курган Славы — святое месца. Тут грымелі бязлітасныя баі, тысячы салдат і афіцэраў аддавалі свае жыцці, каб жылі мы. Тут крывёй змацаваліся братэрскія вузы вялікай шматнацыянальнай краіны.

Байцы не дзялілі сябе на беларусаў і рускіх, украінцаў і казахаў, армян і грузін, таджыкаў і кіргізаў, азербайджанцаў, узбекаў і іншых. Не дзялілі зямлю на сваю і чужую. Яны змагаліся за нашу адну Айчыну.

Мы стаім на месцы, дзе замкнуўся «Мінскі кацёл». Наступальную аперацыю «Баграціён» па праве называюць трыумфам савецкага ваеннага майстэрства. Гэта бітва ўвайшла ў гісторыю як найбулейшае паражэнне фашысцкіх войскаў у Другой сусветнай вайне.

Амаль 400 тысяч салдат, афіцэраў, генералаў вермахта і СС былі знішчаны і ўзяты ў палон. Іх паказалі ўсяму свету. Правялі ганебным маршам па Краснай плошчы, адразу змываючы сляды нямецкіх ботаў вадой.

Наваяўленым нацыстам не шкодзіла б перагледзець гэтыя кадры кінахронікі. Яны хочучь забыць, але мы з вамі не павінны гэта дазволіць. Гэта ніхто не павінен забыць. Не павінны забыць, каб не паўтарылася зноў.

Беларусь шануе і памятае подзвіг савецкага народа. Сёння ўсе нашы мемарыялы ў кветках. У кожным кутку Беларусі. Самы маленькі помнічак, народны помнік, магілка савецкіх воінаў у кветках.

Прыходзячы да іх, да гэтых магіл і помнікаў, схіляем галаву перад сваімі суайчыннікамі. Дзякуем воінам братэрскай рэспублік. Тысячы знайшлі апошні прытулак на нашай зямлі. Імёны многіх носяць вуліцы нашых гарадоў, яны будуць жыць у сэрцы ўсяго беларускага народа. Вечна будучь жыць.

Нізкі паклон і вечная памяць пераможцам!
Давайце ўшануем хвілінай маўчання загінулых герояў і па-верску забітых мірных жыхароў.
(Хвіліна маўчання).

Вялікая Айчынная вайна навучыла беларусаў шанавачь жыццё, мір і свабоду. Таму сёння, 3 ліпеня, у дзень вызва-

Фота БелТА.

лення нашай сталіцы, горада Мінска, мы адзначаем Дзень Незалежнасці незалежнай Беларусі.

Для мяне вялікае шчасце бачыць, што гэта свята падзяляе з намi моладзь з Расіі, Арменіі, Кыргызстана — нашы госці, удзельнікі праекта «Цягнік Памяці».

З часам цягнік абавязкова збярэ ўсіх наследнікаў народаў-пераможцаў. З усіх рэспублік Савецкага Саюза. Я ў гэтым абсалютна перакананы.

Бо ў нас адна памяць аб той вайне, адна перамога і адна праўда! У такі складаны час толькі разам мы зможам гарантаваць мір на сваёй зямлі. Толькі разам мы можам быць свабоднымі і незалежнымі.

Дарагія сябры!
Будучыня Беларусі ствараецца вашымі марамі і жаданнямі, якія ўвасабляюцца ў жыццё дзякуючы працавітасці і адказнасці кожнага з нас.

У нас з вамі адна зямля, адна краіна — наша Беларусь.

Гэта наша самая вялікая каштоўнасць. Яны (пакаленне пераможцаў. — «Зв») завяшчалі нам берагчы яе. Мы яе захавалі. Цяпер ваша чарга — моладзі. Беражыце гэты кавалак зямлі, іншай у вас не будзе.

Са святам, дарагія сябры!
З Днём Незалежнасці!

«УСЁ ЗАЛЕЖЫЦЬ АД НАС, ХОЧАМ ЛЕПШ — БУДЗЕ ЛЕПШ»

У святкаванні Дня Незалежнасці ёсць вельмі прыгожая традыцыя — урачыстая цырымонія ўзнагароджвання работнікаў культуры і гала-канцэрт майстроў мастацтва Беларусі. Мерапрыемства праходзіць у Вялікім тэатры Беларусі. Па традыцыі ўдзел у ім прымае і Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка. Як адзначаў кіраўнік дзяржавы на першай цырымоніі ў 2021 годзе, творчая інтэлігенцыя ў Дзень Незалежнасці павінна гукаць.

У сваім выступленні Прэзідэнт заўважыў, што для беларусаў незалежнасць — гэта свабода і жыццё, якія нам падарыла пакаленне пераможцаў. «І мы памятаем, што ў розныя перыяды гісторыі нашыя продкі адстойвалі гэтую свабоду не толькі са зброяй у руках. Неводны народ у свеце не можа быць па-сапраўднаму незалежным, не валодаючы багатай культурнай спадчынай, не маючы моцнай духоўнай асновы. Ствараеце яе вы — людзі мастацтва. Менавіта вы фіксуеце гістарычны момант, адлюстроўваючы яго ў мастацкім слове, музыцы, жывапісе, архітэктуры і скульптуры, на кінастужцы, а цяпер і ў «лічбе». Іншымі словамі — на

стагоддзі складаеце летапіс жыцця пакалення, жыцця дзяржавы. Мы сядзем, а гэта застаецца. Ваша творчасць — гэта тое, што мы называем гістарычнай памяццю і нацыянальнай годнасцю. Тое, што робіць нас нацыяй і з'яўляецца адной з умоў нашага суверэнітэту», — сказаў беларускі лідар. Пры гэтым ён падкрэсліў, што і ад людзей мастацтва залежыць, ці будзе наша незалежнасць умацоўвацца і перадавацца з пакалення ў пакаленне.

«Сёння, вядома, тэма грамадзянскага абавязку, патрыятызму, аднаснасці інтарэсам краіны і ў культурным асяроддзі, і сучасных творах не гучыць так востра, як тады (у гады вайны. — «Зв.»). На жаль. Але не забывайце: мір вельмі крохкі. Так, мы жывём пад чыстым небам, але ва ўмовах вайны — вайны інфармацыйнай, эканамічнай. Ва ўмовах бесперадзюжных выклікаў нашай незалежнасці. І ад вас таксама залежыць, якой будзе заўтра Беларусь і будучыня нашых беларусаў», — сказаў кіраўнік дзяржавы. — Скажу проста. У пагоні за гучнай славай не губляйце пачуццё меры і асабістай адказнасці. Перайсці мяжу, за якой пачынаецца «чарнуха» і здрада, лёгка. Значна складаней вярнуць давер. Я кажу аб

даверы з боку народа. Вы павінны ствараць дзеля народа і ў імя міру», — сказаў Прэзідэнт. Ён падкрэсліў, што людзі мастацтва могуць не сумнявацца: іх талент заўсёды будзе ацэнены па заслугах. Неводныя геніяльны праект не застаецца без увагі, гэта я вам гарантую», — сказаў кіраўнік дзяржавы.

Разам з апладысмантамі ад гледачоў артысты атрымалі і дзяржаўнае ўзнагароды з рук кіраўніка дзяржавы. Прэзідэнт уручыў ордэн Францыска Скарыны заслужанаму работніку культуры БССР Галіне Качалавай. Медалі Францыска Скарыны прысуджаны артысту-вакалісту, вядучаму майстру сцэны Беларускага дзяржаўнага акадэмічнага музычнага тэатра Яўгену Ермакову, артысту хору Нацыянальнага акадэмічнага народнага хору Беларусі імя Цітовіча Віктарыі Мачалінай, майстру народных мастацтваў рамястваў Адэльскага цэнтра культуры і народнай творчасці Мар'яну Скрамблевічу, артысту тэатра лялек, вядучаму майстру сцэны Беларускага тэатра «Лялька» Юрыю Франкову.

Ганаровае званне народнага артыста Беларусі прысвоена Станіславу Трыфанаву, артысту-вакалісту — вядучаму майстру Нацыянальнага акадэмічнага Вялікага тэатра

оперы і балета. Званне «Заслужаны дзеяч мастацтваў» прысвоена Святлане Гуткоўскай, загадчыку кафедры жывапісу Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтва, і Уладзіміру Масленікаву, загадчыку кафедры жывапісу Беларускай дзяржаўнай акадэміі мастацтваў.

У заключэнні Прэзідэнт яшчэ раз звярнуў увагу на той крохкі свет, які складваецца вакол нас. Ён падкрэсліў, што ў вялікім жыцці ўсё так жа, як і ў асабістым жыцці кожнага: калі аднаму добра, хтосьці радуецца, што яму добра, а нехта зайдзіраецца. «Усё залежыць ад нас: хочам лепш — будзе лепш. Не імкнёмся да лепшага — ну і не будзе лепшага. Не трэба потым ні ад каго нечага патрабаваць, калі ты сам недаглядзеў, недарабіў, непрацаваў...» Аляксандр Лукашэнка яшчэ раз павіншаваў усіх з Днём Незалежнасці і пажадаў усім нам заўсёды быць незалежнымі і вырашаць свае задачы і праблемы самастойна.

Культурнай вечара стаў гала-канцэрт «Мастацтва Беларусі — у міры і стваральнай працы», які аб'яднаў маладыя і перспектыўныя таленты разам з вопытнымі і знакамітымі артыстамі.

Валерыя СЦЯЦКО.

АБ'ЯДНАНЫЯ ГОНАРАМ ЗА ГЕРАІЧНАЕ МІНУЛАЕ

Нашчадкі пераможцаў расказалі аб сваіх продках-ветэранах і падзяліліся, што азначае для іх Дзень Незалежнасці

Эпіцэнтрам святкавання Дня Незалежнасці стаў мемарыяльны комплекс «Курган Славы». Каля падножжа велічнага манумента, які сімвалізуе незалежнасць беларусаў і непераможнасць савецкага народа, сабраліся сапраўдныя патрыёты сваёй Айчыны, якія свята берагуць памяць аб Вялікай Айчыннай вайне і перадаюць яе падрастаючаму пакаленню. Каб павіць на гэтым легендарным месцы, дзе ў пачатку ліпеня 1944 года разгарнуліся жорсткія баі за вызваленне беларускай сталіцы, а таксама далучыцца да памятных мерапрыемстваў, да Кургана Славы прыйшлі і юныя беларусы, а таксама іх ровеснікі з іншых краін, дзе шануюць традыцыі народа-пераможцаў.

МОЛАДЗЬ ПАМЯТАЕ, МОЛАДЗЬ ШАНУЕ

Сярод іх — удзельнікі патрыятычнага культурна-адукацыйнага праекта «Цягнік Памяці», які напярэддзі 3 Ліпеня спыніўся ў Мінску. Школьнікі з Беларусі і Расіі, Арменіі і Кыргызстана, якія ўжо праехалі большасць расійскіх і беларускіх гарадоў, уважліва слухалі прамову Прэзідэнта нашай краіны і ўбірлі кожнае слова — асабліва тое, якое было адрасавана моладзі.

Юлія ЯЛУГІНА, якой пашчасціла ехаць у Цягнік Памяці, жыве ў Чабаксары. У Беларусі школьніца ўпершыню. «Мне вельмі спадабаліся ваша цудоўная краіна, менталітэт беларускага народа, мова, на якой ён размаўляе, — прызналася яна. — Я абавязкова хачу прыехаць сюды яшчэ раз і, напэўна, не адзін. Брэсцкая крэпасць — тое месца, якое мала наведваць толькі аднойчы».

З дзячынай пагаджаецца і Багдан УШАЛ. Удзельнік праекта «Цягнік Памяці» з беларускага боку расказаў: «Мяне вельмі ўраўі горад Валгаград, — адзначыў малады чалавек. — Сваімі пейзажамі, алей, шматлікімі помнікамі. Моцныя ўражаныя пакінула скульптура «Радзіма-маці кліча!» на Мамаевым кургане. Дзякуючы праекту «Цягнік Памяці» мы даведліся не толькі больш пра падзеі Вялікай Айчыннай вайны, але і пасябравалі са сваімі ровеснікамі з іншых краін. Безумоўна, гэты праект яднае народы, сціроўвае маладое пакаленне на тое, каб мы шанавалі і не забывалі нашу агульную гісторыю».

ШЧАСЛІВЫ ДЗЕНЬ

Як падкрэсліла Старшыня Савета Рэспублікі Наталля КАЧАНАВА, з кожным годам такое свята, як Дзень Незалежнасці, становіцца больш каштоўным для сучаснага пакалення. «Абсалютна правільна сказаў Аляксандр Рыгоравіч: тая вайна нас, беларусаў, навучыла цаніць мір, — звярнула ўвагу спікер верхняй палаты парламента. — Хочацца павіншаваць нашых дарагіх беларусаў, усіх гасцей нашай краіны з гэтым цудоўным святам. Нашай краіне пажадаць міру і росквіту. Мы аддаём даніну павягі тым, хто загінуў, вызваляючы нашу Беларусь. Тым, хто сёння разам з намі жыве і радуе нас. Тым, хто з'яўляецца для нас прыкладам героячнага подзвігу і любові да свайго народа і краіны».

Па словах першага сакратара ЦК БРСМ Аляксандра ЛУК'ЯНАВА, такіх месцаў, як Курган Славы, неабходна наведваць сем'ямі — каб чарговы раз зразумець, якая цана ў мірнага неба, чаго ў гэты няпросты час нашай дзяржаве каштуе выкананне ўсіх сацыяльных гарантый насельніцтву. «Сёння як ніколі грамадзяне Беларусі аб'яднаныя, — перакананы ён. — Агульныя выклікі і пагрозы, з якімі сутыкаецца наша краіна, прымушаюць нас быць разам. Толькі разам наш народ пераадолюваў нават самыя складаныя ў гісторыі беларускай дзяржаўнасці выклікі. Сёння нам усім варта задумацца: як жыць такім чынам, каб Дзень Незалежнасці заўсёды быў для нас святам — усенародным, усёабдымным, што трэба зрабіць, каб перадаць нашым дзецім пачуццё вечнай удзячнасці продкам».

Фота БелТА

Адказы на гэтыя пытанні ёсць у рэспубліканскага грамадскага аб'яднання «Патрыёты Беларусі». Як расказаў яго старшыня Мікалай ЗАРУБЦКІ, традыцыйна «Патрыёты Беларусі» прымаюць самы актыўны ўдзел у памятных мерапрыемствах па ўсёй краіне, наведваюць святыя для кожнага беларуса мясціны. У гэтыя моманты ён заўсёды згадвае сваіх дзядоў, якія ўдзельнічалі ў Вялікай Айчыннай вайне. «Адзін мой дзед прайшоў яшчэ ад фінскай да блакады Ленінграда, атрымаў медаль «За абарону Ленінграда», ордэны Чырвонай Зоркі, Айчыннай вайны, дайшоў да Германіі, — расказвае аб героях уласнай сямі Мікалай Зарубіцкі. — Другі мой дзед быў партызанам, ваяваў у атрадзе Леонава пад Наваполацкам. Мне пашчасціла, што я застаў абодвух дзядоў. Помню, як адзін з іх 9 Мая галіўся, прасвааў адзенне, начышчаў боты і ішоў да сваіх аднапалчан. І ён прыходзіў дамоў такі шчаслівы, што гэтка немагчыма было не заўважыць. Памятаю, як пытаўся ў яго, чаму ён не менавіта на 9 Мая такі шчаслівы. А ён казаў, што Дзень Перамогі — самае галоўнае для яго свята, самае святое, што ў яго ёсць».

«ЗАХАВАЦЬ МІР — ГАЛЮЎНАЯ ЗАДАЧА»

Пашчасціла застаць свайго дзядо-ветэрана і Аляксею ТАЛАЮ, заснавальніку аднайменнага дабрачыннага фонду. Ён падзяліўся,

што памятае кожнае слова героя сваёй сямі. Дарэчы, Аляксея Тала назвалі менавіта ў гонар свайго дзеда, які быў партызанам. «Дзякуючы яму я цяпер жыву, — падкрэсліў заснавальнік фонду. — І не толькі таму, што ён змагаўся за нашу Радзіму. Але і дзякуючы яго жыццёваму вопыту, усюму таму, што ён змог перадаць падрастаючаму пакаленню: мне, праз мяне — ужо сваім унукам, праўнукам. Гэта сувязь пакаленняў як залатая нітка, якой мы звязаныя светлай памяццю аб нашых героях. Яна і зможа, звязаўшы нас, захаваць нашаму народу магчымасць жыць на планеце Зямля».

У дырэктара сярэдняй школы № 2 горада Дзяржынска Ірыны КАСПОРСКАЙ у Вялікай Айчыннай вайне ўдзельнічалі абодва дзядулі. «Прычым ваявалі за адным кулямэтам, дайшлі да Берліна і сустрэліся ўжо пасля вайны, калі ажаніліся дзеці, — расказвае гісторыю сваёй сямі жанчына. — Адна бабуля набліжала Перамогу ў тыле: яна працавала на Ульянаўскім заводзе, дзе вырабляла снарады, міны, іншыя боепрыпасы». Па словах дырэктара школы, незалежна сёння Рэспубліка Беларусь перажыла столькі ўсяго, прайшла праз нягоды, каб стаць такой. «Наша задача — паказаць маладому пакаленню, што Беларусь — гэта самая лепшая і прыгожая краіна, — адзначыла яна. — Яе трэба любіць і шанаваць, цаніць тое, што ў нас ёсць, і перадаваць гэта з пакалення ў пакаленне».

Як падкрэсліў дзяржаўны сакратар Савета бяспекі Аляксандр ВАЛЬФОВІЧ, Дзень Незалежнасці з'яўляецца галоўным святам беларускай дзяржаўнасці, незалежнасці і суверэнітэту, а таксама тых самых галоўных каштоўнасцяў, якія закладзены і ў Канстытуцыю, і ў праект Канцэпцыі нацыянальнай бяспекі. «Захаваць мір, бяспеку — самая галоўная сёння задача для сістэмы забеспячэння нацыянальнай бяспекі», — акцэнтаваў увагу дзяржсакратар. Па яго словах, захаванне гістарычнай памяці і заваёў ветэранаў, якія цаной уласнага жыцця зрабілі ўсё магчымае і не толькі для свабоды сваёй Радзімы, з'яўляецца вельмі важным. «Захаваць тое, што яны змаглі дасягнуць, — галоўная задача для любога грамадзяніна Беларусі: ад Прэзідэнта да першакласніка», — заўважыў Аляксандр Вальфовіч.

Ён звярнуў увагу на абстрактную ваенна-палітычную абстаноўку. «Уся архітэктура міжнароднай, рэгіянальнай бяспекі абрынулася раптоўна, — канкрэтызаваў ён. — Сёння амерыканцы, калектыўны Запад не лічаць ні з чым: палітыка, санкцыі, ваенны складнік, агрэсіўнасць якога сёння прасочваецца на заходніх межах, мілітарызацыя... Вядома, гэта не можа нас не турбаваць. Але самае галоўнае — развязаць інфармацыйнае вайна — барацьба за розумны людзей».

І ў гэтым плане, па меркаванні Аляксандра Вальфовіча, вельмі важна захоўваць гістарычную памяць. «Калі ў нас будзе правільны дух, той дух і тая крэпасць, вернасць, якая была ў нашых дзядоў і прадзедаў, наш народ будзе непераможны, — лічыць ён. — А кожнаму на сваім месцы трэба выконваць свае задачы. Гэтым мы, кожны па крупнічак, уносім свой уклад у забеспячэнне бяспекі нашай краіны. Самае дарагое сёння — гэта мір. Мы яго абавязаны ўсё разам захаваць».

А інакш нашчадкі пераможцаў, жыхары краіны, якая найбольш пацярпела ў той жудаснай вайне, дзе загінуў кожны трэці яе жыхар, паступіць і не могуць — проста не маюць на гэта маральнага права. **Вераніка КАНОТА.**

Нам ёсць чым ганарыцца

У Дзень Незалежнасці прынята ўспамінаць мінулае, будаваць планы на будучыню, адзначаць найлепшае ў дні сённяшняга. Дзень Незалежнасці — выдатная нагода яшчэ раз сказаць пра самыя важныя дасягненні сваёй краіны, падзякаваць тым, хто здабыў гэты дасягненні. Для кожнага Дзень Незалежнасці мае свой сэнс. І менавіта з гэтай мазаікі і складаецца тое, што называецца суверэнітэтам і незалежнасцю. Беларускія лідары меркаванняў расказалі, што для іх значыць незалежнасць Беларусі і галоўнае дзяржаўнае свята.

Ігар СЕРГЕЕНКА:

«Наш самы вялікі патэнцыял — гэта нашы людзі»

Кіраўнік Адміністрацыі Прэзідэнта заявіў, што для Беларусі незалежнасць — гэта магчымасць праводзіць самастойны курс краіны на міжнароднай арэне, выпрацоўваць сваю сацыяльна-эканамічную палітыку і рэалізоўваць яе з улікам нашых магчымасцяў. «Знамянальна тое, што Дзень Незалежнасці нашага народа супадае з днём вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў. І, кажучы пра незалежнасць, мы звяртаемся да тых гістарычных дзён, калі цаной наймаверных намаганняў і чалавечых ахвяр беларусы абаранілі сваю свабоду. У нас ёсць чым ганарыцца, у першую чаргу нашымі людзьмі, ветэранамі, працоўнымі калектывамі, прадстаўнікамі сілавога блока. Наш самы вялікі патэнцыял — гэта нашы людзі, якія развіваюць эканоміку, рухаюць наперад навуку, развіваюць сацыяльную сферу. Гэта таксама складнік нашай незалежнасці».

Андрэй САВІНЫХ:

«Суверэнітэт — гэта паняцце шматслаёвае і складанае»

Старшыня Пастаяннай камісіі па міжнародных справах Палаты прадстаўнікоў заявіў, што свята Дня Незалежнасці — неабходны аtryбу́т любой суверэннай дзяржавы. «На мой погляд, гэтае свята галоўнае. Тым больш сёння мы жывём у складаны гістарычны час, свет імкліва мяняецца. Аднапаларны свет, які быў пабудаваны на несправядлівых прынцыпах, адыходзіць у мінулае, ствараецца шматпаларны свет. І, на жаль, гэты працэс поўны канфліктаў і супярэчнасцяў. Суверэнітэт — гэта паняцце шматслаёвае і складанае. Мы павінны мець паўнаважную прадукцыйную эканоміку, якая можа задаволіць патрэбы сваіх грамадзян. Мы павінны бачыць і разумець, якую будучыню мы ствараем для сабе і для сваіх нашчадкаў. І, акрамя гэтага, мы павінны думаць аб бяспецы, ва ўмовах нарастаючай канфліктнасці правільны выбар саюзнікаў і абарона нашай тэрыторыі выходзяць на першае месца. Усе гэтыя элементы і з'яўляюцца важнымі складнікамі дня, які мы святкуем».

АЛЯКСЕЙ БАГДАНАЎ:

«Мы не страцім эканамічны, палітычны, духоўны суверэнітэт»

Міністр гандлю і антыманапальнага рэгулявання заявіў: свабоду складае атрыманне і вельмі лёгка страціць: «У нашай краіне кіраўнік дзяржавы, людзі робяць усё, каб захаваць і памножыць атрыманую свабоду. Сёння супраць нас настроены нашы апаненты і хочучы вырваць гэтую свабоду з рук беларускага народа. Упэўнены, што мы згэтага не дапусцім. Не страцім ні эканамічны суверэнітэт, ні палітычны, ні духоўны. І для мяне як для любога грамадзяніна гэта дзень свабоды. І ў упэўненні, што мы гэтую каштоўнасць захаваем і прымножым».

ІВАН КУБРАКОЎ:

«Мы робім усё для таго, каб нашы людзі жылі ў мірнай краіне»

Міністр унутраных спраў расказаў, што для яго незалежнасць і суверэнітэт — гэта ў першую чаргу мірнае неба і мір на нашай зямлі: «Для мяне як міністра ўнутраных спраў самае галоўнае, каб любы грамадзянін адчуваў сябе бяспечна. Для мяне гэта самае галоўнае. Органы ўнутраных спраў робяць усё, каб на нашай зямлі быў мір, каб мы самі стваралі сваю гісторыю, а не тхосьці нам дыктаваў свае ўмовы. Беларусь — невядлікая краіна, але яна моцная і незалежная. І мы робім усё для таго, каб нашы людзі жылі ў мірнай краіне, нягледзячы на тое, што адбываецца вакол. Мы аднойчы захаваў сваю зямлю, і мы будзем працягваць развіваць яе».

МІТРАПАЛІТ ВЕНІЯМІН:

«Той шлях, які прайшла беларуская нацыя, паслужыў духоўнаму ўзбагачэнню нашых людзей»

Мітрапаліт Мінскі і Заслаўскі Веніямін, Патрыяршы Экзарх Усяе Беларусі, адзначыў, што незалежнасць і суверэнітэт — гэта тое, да чаго імкнуўся наш народ, і тое, што ён набываў пры вызваленні ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў. «Сучасная Беларусь вольна ўжо больш за 30 гадоў жыве, абаліраючыся на свой суверэнітэт, абаліраючыся на духоўны каштоўнасці свайго народа. І гэта дае ўпэўненасць у заўтрашнім дні. Той шлях, які прайшла беларуская нацыя, паслужыў духоўнаму ўзбагачэнню нашых людзей. Калі б мы не ўсвядомілі з духоўнага пункту гледжання ця цяжкасці, якія прайшлі, мы не захававалі б якую нацыю і не было б цяпер суверэннай дзяржавы. Менавіта духоўнае асэнсаванне, пераадоленне цяжкасцяў дапамагло нам стаць народам самастойным, які шануе сваю гісторыю».

Валерыя СЦЯЦКО.

АРХІТЭКТУРНАЯ МАЗАІКА КРАІНЫ

Цяпер яна сабраная ў Палацы Незалежнасці

Спецыяльна да свята ў Палацы Незалежнасці была сабраная новая выстаўка — «Архітэктурная мазаіка Беларусі». Яна аб'яднала работы беларускіх твораў як старой-старага пакалення, так і тых, хто робіць першыя крокі ў свет вялікага мастацтва. У экспазіцыі сабраны каля 50 работ, прадстаўленых устаноўмі культуры краіны і асабіста мастакамі з усіх абласцей і горада Мінска. Усяго ў Палацы Незалежнасці сёння можна ўбачыць работы больш як 40 мастакоў. Сярод аўтараў — Віктар Барабанцаў, Глеб і Анатоль Отчыкі, уганараваны напярэдадні званнем заслужанага дзеяча мастацтваў Беларусі Уладзімір Масленікаў, Антаніна Гуршчанкава, Анатоль Ізаітка, Фелікс Гумен, Віктар Данілаў, Аляксандр Дулуб, Пётр Фей, Уладзімір Казакоў, Аліна Сугак, Алена Данілава і многія іншыя таленавітыя мастакі.

Фота Віктара ВАЛЧЫКАВА

За гады незалежнасці ў вялікіх гарадах і маленькіх вёсках было зроблена многае для захавання і памнажэння

гістарычнай спадчыны. Помнікі архітэктурны былі адноўлены, рэканструаваны або проста прыведзены ў належны стан. Ідея выстаўкі — паказаць архітэктурную спадчыну Беларусі праз жывапісныя работы. Тут прадстаўлены як найбольш вядомыя аб'екты, якія маюць статус сусветнай культурнай спадчыны, так і выявы помнікаў архітэктурны і фрагменты вуліц сучасных гарадоў з усіх рэгіёнаў нашай краіны. Вось яна — архітэктурная мазаіка, якая складаецца ў адзін вобраз сучаснай незалежнай і прывабнай Беларусі.

Па выстаўцы «Архітэктурная мазаіка Беларусі» можна вывучаць геаграфію і гісторыю краіны. На карцінах прадстаўлены слаўтасці з усіх куточкаў краіны. А можна паставіць сабе за мэту — наведваць кожнае з убачаных на карцінах месцаў і параўнаць рэчаіснасць з тым, як яе адлюстравалі мастак. Атрымаецца цікавае летняе падарожжа, якое даасць магчымасць іншым бліжэй пазнаёміцца з родным краем.

Валерыя СЦЯЦКО.

Маршрут памяці

ТЫСЯЧЫ КІЛАМЕТРАЎ, ДЗВЕ СОТНІ СЯБРОЎ

Роўна а 9 гадзіне раніцы 1 ліпеня «Цягнік Памяці» прыбыў на чыгуначны вакзал Магілёў. Яго сустрэлі жыхары дэпартаменту флэш-мобам. 150 юнакоў і дзяўчат выстравілі ў слова «Мір» і ўвялі ў гэтыя літары сваіх аднагодоўцаў з цягніка. Сярод падарожнікаў ёсць і жыхары Магілёўшчыны. Сустрэцца з імі прыйшлі іх родныя, а таксама прадстаўнікі абласной і гарадской улад, дэпутаты, сенатары, жыхары горада.

СТАЛІ СЯМ'ЁЙ

— Вельмі важна, што ў Год міру і стваральнай працы ў праекце ўдзельнічаюць чатыры краіны, асабліва ва ўмовах сучаснай геапалітычнай сітуацыі, — заўважыла старшыня Магілёўскага абласнога Савета дэпутатаў Ірына РАЙЧЫК.

Для пасажыраў прагучала песня «Аист на крыше» і кожнаму быў уручаны значок з выявай дзе сімвала міру на зямлі — бусла.

— Мы пераадолілі амаль сем тысяч кіламетраў, — паведамаў куратар праекта «Цягнік Памяці», беларускі парламентарый Віктар ЛІСКОВІЧ. — Моладзь чатырох краін хутка стала адной сям'ёй. Мы вельмі гэтаму рады, палючы асноўнаю мэту праекта — аб'яднаць маладых людзей. У нас ёсць свой тэлеграм-канал «Цягнік Памяці — 2023», дзе амаль 20 тысяч падпісчыкаў. Дзеці самі вядуць яго. Не сумняваюся, што праект будзе пашырацца, далучацца іншыя краіны.

Удзельніцаў перапаўнялі эмоцыі, яны шчодра імі дзяліліся. **Татыбу ЖУНУСАВА** з Кыргызстана прызналася, што за некалькі дзён падарожжа паспела палюбіць Беларусь.

— Мне вельмі запомніліся Гродна і Полацк, — паведамаў яна. — Спладзяно, што ў Магілёве таксама будзе класна.

Ілья ВОЛКАЎ з Маскоўскай вобласці расказаў, што сустрэчы на беларускай зямлі заўсёды цёплыя і радасныя.

— Я рады зноў павітацца з гэтай краінай, пазнаёміцца з вашай культурнай спадчынай і атрымаць ад гэтага асалоду. Беларусы вельмі шчодрыя і гасцінныя, — сказаў ён. — І мне здаецца, што я падзяляю меркаванне ўсіх удзельнікаў праекта.

Вандрунікі пабывалі ў Шклоўскім раёне — на радзіме Прэзідэнта Беларусі Аляксандра Лукашэнкі, наведалі гераічнае Буйніцкае поле пад Магілёвам і Буйніцкі заасад. — «Цягнік Памяці» — гэта ініцыятыва Савета Рэспублікі і Савета Федэрацыі, — адзначыў беларускі сенатар **Алег ДЗЯЧЭНКА**. — Сёлетна «Цягнік

Памяці» пайшоў далей на ўсход Расійскай Федэрацыі. Пабываў ва Уфе — сталіцы Х Форуму рэгіёнаў Беларусі і Расіі. Там адбылася сустрэча са Старшынёй Савета Рэспублікі Нацыянальнага саходу Рэспублікі Беларусь Наталляй Качанавай. Спладзяно, што налета да нашага цягніка далучацца ўдзельнікі іншых краін СНД. Гэта вельмі важна, бо ў нас агульнае гістарычнае мінулае і, спадзяюся, годная будучыня.

І СТАЛІ ІНШЫМІ...

Наступным днём, 2 ліпеня, «Цягнік Памяці» ўрачыста сустрэлі ў Жлобіне. На пероне школыніцаў з Беларусі, Расіі, Арменіі і Кыргызстана віталі сягамі ў колерах нацыянальнай сімволікі чатырох краін. Ад жыхароў горада ўдзельнікам праекта ўручылі караваі.

З прыбыццём на Гомельшчыну падлеткаў павіншаваў **намеснік старшыні Гомельскага аблвыканкама Дзмітрый АЛЕЙНІКАЎ**.

— Памяць пра падзеі Вялікай Айчыннай вайны абавязаны перадаваць падарожнікам пакаленням. Захоўваючы гэтую памяць, мы захоўваем сябе, сваю нацыю, гісторыю, — падкрэсліў ён.

Тым часам на пероне разгарнулася палывая пошта. Кожны можа напісаць ліст ветэранам, а ў «Кнізе памяці» пакінуць запіс аб ваенным подзвігу сваіх прадзедаў.

Пасажыры «Цягніка Памяці» наведалі мемарыяльны комплекс у аграгарадку Чырвоны Бераг Жлобінскага раёна. Юнакі і дзяўчаты ўсклалі кветкі да помніка дзецікам — ахвярам вайны. Моладзь Жлобіншчыны падрыхтавала паэтычную рэканструкцыю трагічных падзей, якія разгарнуліся на тэрыторыі Чырвонага Берага ў гады фашыскай акупацыі. Школьнікі таксама наведвалі сядзібу

XIX стагоддзя Козел-Паклеўскіх, размешчаную непадалёк ад мемарыяла.

Многія з удзельнікаў праекта «Цягнік Памяці» падчас наведвання мемуарыяла не маглі стрымаць слёз. Прадстаўніца Арменіі Вардуй Аганян прызналася, што ёй, падлетку, вельмі горка ведаць, што і ў наш час дзеці гінуць у выніку войнаў.

Марыяна Блахіна прыехала з Паўночнай Асеціі, горада Уладзікаўказа.

— На маёй радзіме навучальны год пачынаецца не як звычайна, 1 верасня, а 5-га, бо мы адзначаем жалобныя дні па дзеціках, якія загінулі ў Беслане. Таму трагедыя Чырвонага Берага мяне надзвычайна круна, — распавяла Марыяна.

Дзяўчына — каардынатар маладзёжнай каманды «Вялікі пералымак», прымае ўдзел ва ўсіх патрыятычных конкурсах і праектах, якія праводзяцца ў яе горадзе.

— Наша рэспубліка — рэкордсмен па колькасці ўшанаваных герояў Вялікай Айчыннай вайны. Я ганаруся маімі землякамі, якія ваявалі на фронце, — падкрэсліла гасця ў Уладзікаўказа.

Прадстаўніца Ямала-Ненецкай аўтаномнай акругі Расійскай Федэрацыі Дзіяна Хазіпава заўважыла, што Беларусь ад яе радзімы аддзяляе больш як чатыры тысячы кіламетраў. Дзяўчына вельмі рада, што трапіла ў праект.

— У нас быў конкурс — 20 чалавек на адно месца ў праекце, — расказала Дзіяна. — Наш рэгіён даволі малады, ёсць гарады, заснаваныя толькі некалькі дзясяткаў гадоў таму. Таму многія няшмат ведаюць аб падзеях Вялікай Айчыннай вайны. Я рада, што магу праект захаваць гістарычную спадчыну.

Налі ЗІГУЛЯ, Наталля КАПРЫЦЕНКА.

ПРАВИЛА ПРОВЕДЕНИЯ РЕКЛАМНОЙ ИГРЫ

«ОДНА ЗА ВСЕХ»

1. Настоящие правила проведения рекламной игры «Одна за всех» (далее – Правила) разработаны в соответствии с Положением о проведении рекламных игр на территории Республики Беларусь, утвержденным Указом Президента Республики Беларусь от 30.01.2003 № 51 (с изменениями и дополнениями), и определяют порядок проведения рекламной игры «Одна за всех» (далее – Рекламная игра).

2. Сведения об Организаторе.

2.1. Организатором Рекламной игры является Общество с ограниченной ответственностью ООО «Бонускарт», УНП1 192966567, зарегистрированное Минским горисполкомом Республики Беларусь решением от 08.09.2017 года, в Едином государственном регистре юридических лиц и индивидуальных предпринимателей за № 192966567.

2.2. Юридический адрес и местонахождение Организатора: Республика Беларусь, 220141, г. Минск, ул. Академика Купревича, 1/2, офис 104.

3. Наименование Рекламной игры: «Одна за всех».

4. Территория проведения Рекламной игры: Республика Беларусь.

5. Сроки проведения Рекламной игры.

Срок начала Рекламной игры: 04 июля 2023 года.
Срок окончания Рекламной игры: 21 августа 2023 года (включая период розыгрыша и выдачи призов, опубликования результатов проведения Рекламной игры).

6. Термины, употребляющиеся в Правилах Рекламной игры.

Мобильное приложение «CartaMe» — это программное обеспечение, предназначенное для работы на мобильных устройствах.

Персональный графический код – штриховый код (CartaMe ID), присвоенный в Мобильном приложении «CartaMe» Пользователю Мобильного приложения «CartaMe».

Карта – банковская платежная карточка международной платежной системы Visa International, эмитированная Банком-партнером Закрытым акционерным обществом «МТБанк», с нанесенным на нее персональный графический код.

Пользователь – физическое лицо, самостоятельно установившее Мобильное приложение «CartaMe» из открытых источников для персонального использования.

Участник Рекламной игры (далее – Участник) – физическое лицо (гражданин Республики Беларусь, иностранный гражданин, имеющий вид на жительство в Республике Беларусь, либо лицо без гражданства, также имеющее вид на жительство в Республике Беларусь), достигшее 14-летнего возраста, постоянно проживающее на территории Республики Беларусь, скачавшее мобильное приложение CartaMe, заказавшее карту, а также выполнившее условия участия в Рекламной игре. Участником Рекламной игры не может быть лицо, состоящее в трудовых отношениях с Организатором, супруг (супруга) такого лица или близкие родственники и лица, находящиеся с ними в отношениях свойства, а также члены Комиссии. Кроме этого, Участником Рекламной игры не может быть лицо, состоящее в трудовых отношениях с Закрытым акционерным обществом «МТБанк», супруг (супруга) такого лица, его близкие родственники и лица, находящиеся с ними в отношениях свойства.

Термины, указанные в единственном числе, используются во множественном числе и наоборот, если только обратное не следует из Правил и контекста.

7. Комиссия по проведению Рекламной игры.

Для контроля за соблюдением Правил, утверждением результатов, подведением итогов по результатам проведения Рекламной игры, рассмотрением спорных случаев, принятием решений по устным и письменным жалобам и замечаниям, возникшим при проведении Рекламной игры, а также для проведения розыгрыша призового фонда Организатор создает комиссию по проведению Рекламной игры в следующем составе:

Председатель Комиссии:

1. Дыленок Елена Ивановна – начальник отдела интернет-маркетинга, место работы – ООО «Бонускарт»;

Члены Комиссии:

2. Широкова Анна Валентиновна – менеджер по развитию бизнеса, место работы – ООО «Бонускарт»;

3. Снегович Алина Анатольевна – интернет-маркетолог, место работы – ООО «Бонускарт»;

4. Демидова Марина Сергеевна – менеджер по развитию бизнеса, место работы – ООО «Бонускарт»;

5. Гончаров Степан Павлович – специалист по маркетингу, место работы – ООО «Инструментгрупп».

8. Цель проведения рекламной игры

Рекламная игра проводится в целях увеличения количества оформления банковских платежных карт через мобильное приложение «CartaMe».

9. Призовой фонд Рекламной игры.

Призовой фонд Рекламной игры сформирован за счет имущества Организатора в размере 5 698,00 (пять тысяч шестьсот девяносто восемь белорусских рублей 00 копеек).

Призовой фонд Рекламной игры включает следующие призы:

Таблица 1. Призовой фонд Рекламной игры:

Название в Правилах	Наименование приза	Кол-во, шт.	Стоимость за ед., бел. руб.	Всего стоимость бел. руб.
Приз	Apple iPhone 13 128GB сияющая звезда	1	2 849,00	2 849,00
Приз	Apple iPhone 13 128GB темная ночь	1	2 849,00	2 849,00
Итого:				5 698,00

Каждый Участник может выиграть только 1 (один) Приз в рамках Рекламной игры.

10. Порядок и условия участия в Рекламной игре.

10.1. Для участия в Рекламной игре Участникам необходимо выполнить следующие действия в указанном порядке. В период с 00:00:00 04.07.2023 по 23:59:59 06.08.2023 (включительно) нужно:

Физическим лицам, которые не являются пользователями мобильного приложения CartaMe:

– скачать и зарегистрироваться в мобильном приложении CartaMe, указав абонентский номер мобильного телефона белорусского оператора сотовой связи Участника, заполнив анкету, указав свои ФИО, адрес электронной почты;

– заказать карту через мобильное приложение CartaMe.

Действующим пользователям мобильного приложения CartaMe:

– заказать карту в мобильном приложении CartaMe.

Также Участнику необходимо подтвердить согласие на участие в Рекламной игре, а также ознакомление с настоящими Правилами, и подтвердить согласие на обработку своих персональных данных. Страница с подтверждением участия в рекламной игре появляется после заказа карты.

После подтверждения участия пользователь становится участником Рекламной игры.

Регистрация для участия в Рекламной игре доступна в период, указанный в п. 10.2. Правил, за исключением времени проведения Процедуры технологических работ в Мобильном приложении CartaMe, о которых Участник уведомляется на сайте cartame.by и в Мобильном приложении CartaMe.

10.2. С 04.07.2023 по 06.08.2023 каждому участнику Рекламной игры, выполняющему условия участия согласно пункту 10.1 настоящих Правил, присваивается порядковый номер для участия в розыгрыше. Порядковый номер присваивается Участникам по дате и времени заказа карты. Порядковый номер может принимать участие в Рекламной игре только 1 раз.

10.3. Организатор не несет ответственности за ошибки, допущенные Участником при вводе Персональных данных при заказе карты. При несопадении Персональных данных, указанных при заказе карты, с данными, которые указаны в момент регистрации Участника в Мобильном приложении CartaMe, Участник не допускается к участию в розыгрыше призов.

11. Место, дата, время и порядок розыгрыша призового фонда, порядок определения Победителей.

11.1. Данные об Участниках Рекламной игры формируются Организатором в списке для розыгрыша, каждый из которых включает в себя: порядковый номер Участника Рекламной игры, присвоенный в соответствии с п. 10.2 настоящих Правил, его фамилию, имя и отчество (при наличии), номер мобильного телефона.

11.2. Розыгрыш призов состоится 09.08.2023 г. в 14.00 в офисе Организатора по адресу: Республика Беларусь, 220141, г. Минск, ул. Академика Купревича, 1/2, офис 104.

Розыгрыш Призов проводится открыто с возможностью присутствия Участников Рекламной игры. К Розыгрышу допускаются Участники, выполнившие условия, установленные в п. 10 настоящих Правил.

За ходом Розыгрыша призового фонда следит Комиссия. Розыгрыш производится в следующем порядке:

На каждый присвоенный порядковый номер, Организатор оформляет одну карточку Участника, которая содержит: порядковый номер Участника, фамилию, имя и отчество Участника.

Все карточки Участников, участвующие в розыгрыше, засыпаются в лототрон и перемешиваются.

Розыгрыш Призового фонда осуществляется в 4 (четыре) этапа: В первом этапе определяется один победитель Рекламной игры, получающий в качестве приза Apple iPhone 13 128GB сияющая звезда, для чего из лототрона извлекается 1 (одна) карточка. Далее эта карточка участие в розыгрыше призов не участвует.

Во втором этапе определяется один победитель Рекламной игры, получающий в качестве приза Apple iPhone 13 128GB темная ночь, для чего из лототрона извлекается 1 (одна) карточка. Итоги Розыгрыша фиксируются в протоколе Розыгрыша, подписанном присутствующими членами Комиссии.

В третьем этапе определяется Резервный победитель Рекламной игры, получающий Apple iPhone 13 128GB сияющая звезда, в случаях предусмотренных п. 12.3. настоящих Правил.

В четвертом этапе определяется Резервный победитель Рекламной игры, получающий Apple iPhone 13 128GB темная ночь, в случаях предусмотренных п. 12.3. настоящих Правил.

12. Место, порядок и сроки уведомления и выдачи призов победителям.

12.1. Организатор уведомляет Победителей о выигрыше призов в течении 1 рабочего дня после розыгрыша посредством звонка на номер телефона, указанный Участником при регистрации в Мобильном приложении «CartaMe» и дополнительно по электронной почте, в случае ее наличия. Организатор так же оставляет за собой право дополнительно уведомлять победителей любым удобным ему способом: по почте заказным письмом на адрес регистрации; указанным при регистрации в Мобильном приложении CartaMe, либо посредством отправки смс-сообщения на указанный номер телефона.

12.2. После получения уведомления о выигрыше, победители призов должны по 11.08.2023 предоставить организатору необходимую информацию любым из указанных способов:

1) письмом по почте по адресу: ООО «Бонускарт», Республика Беларусь, 220084, город Минск, улица Академика Купревича, 1/2, офис 104;

2) письмом на email-адрес Организатора: support@cartame.by;

3) лично по адресу организатора: ООО «Бонускарт», Республика Беларусь, 220084, город Минск, улица Академика Купревича, 1/2, офис 104 с понедельника по пятницу с 9.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.30 (за исключением выходных дней и государственных праздников), а именно:

а) копию страницы 25, страниц 31-33 паспорта (либо идентификационной карты гражданина (ID-карты) с двух сторон) – для граждан Республики Беларусь;

б) копию страницы 3, страниц 15-17 вида на жительство (либо копию биометрического вида на жительство с двух сторон) – для лиц, имеющих вид на жительство на территории Республики Беларусь.

Победитель обязан предварительно согласовать с организатором рекламной игры дату и место получения Приза по телефону +375 29 180 20 00.

Победители могут получить Призы по 14 августа 2023 года (включительно) при предъявлении паспорта (вида на жительство и т. п. документов, подтверждающих личность Победителя и/или его доверенного лица при предъявлении соответствующей доверенности, удостоверенной нотариусом) по адресу: Республика Беларусь, 220084, город Минск, улица Академика Купревича, 1/2, офис 104, с понедельника по пятницу с 9.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.30 (за исключением выходных дней и государственных праздников).

Организатор не оплачивает Участникам Рекламной игры расходы по оплате услуг связи. Организатор не оплачивает Участникам Рекламной игры расходы, связанные с проездом к месту получения Призов.

В случае если Участник не может прибыть за Призом лично, он может написать соответствующее заявление в произвольной форме с указанием невозможности прибыть за Призом лично и указать адрес, по которому Организатор должен отправить Победителю Приз. В таком случае Приз направляется Победителю не позднее следующего рабочего дня за днем получения соответствующего заявления, но не ранее 14 августа 2023 года.

12.3. В случае если с Победителями не удается связаться и уведомить о выигрыше, либо Победители письменно отказались от приза, либо не предоставили необходимые документы, указанные в настоящих Правилах, сроки, указанные в пункте 12.2 настоящих Правил, то право на получение приза переходит к Резервным Победителям приза, сформированным при проведении розыгрыша.

Организатор уведомляет Резервного Победителя о выигрыше, посредством звонка на номер телефона и/или по электронной почте до 15.08.2023 включительно.

12.4. Для получения приза Резервный Победитель должен предоставить организатору информацию, указанную в пункте 12.2 настоящих Правил, до 17.30 16.08.2023 г. в случае направления ее письмом по почте или путем личной подачи по адресу нахождения Организатора, а в случае отправления информации по электронной почте до 23:59:59 16.08.2023 г. включительно. Призы будут высланы резервному победителю в течении 1 рабочего дня, и не позднее 17.30 17.08.2023.

12.5. В случае отказа Победителей или Резервных Победителей от приза, или при невыдаче Победителям или Резервным Победителям приза в установленные настоящими Правилами сроки, приз признается неостребованным и остается у Организатора.

12.6. Если Победитель (Резервный победитель) не может получить приз лично, в сроки предусмотренные настоящими Правилами, приз может получить его законный представитель (доверенное лицо), уведомив об этом организатора по телефону +375 29 180 20 00 или по адресу электронной почты support@cartame.by. При передаче приза доверенному лицу необходимо предоставить лично оригинал нотариально заверенной доверенности от Победителя (Резервного Победителя) на получение приза, а также документ, удостоверяющий личность (паспорт гражданина Республики Беларусь или вид на жительство) для использования данных при оформлении необходимых документов в рамках Рекламной игры (ФИО, серия/номер паспорта (вида на жительство в Республике Беларусь), дата выдачи, орган, выдавший паспорт (вид на жительство в Республике Беларусь), идентификационный номер, адрес регистрации (по месту жительства/пребывания). Копии данных документов организатор оставляет у себя.

12.7. Организатор не несет ответственности за возникновение необходимости уплаты дополнительного подоходного налога и иных выплат, связанных с получением призов в Республике Беларусь.

12.8. Призы не подлежат замене, выплаты денежного эквивалента призов не осуществляются. Ответственность организатора по выдаче призов ограничена исключительно вышеуказанным количеством и видами этих призов.

13. Информация о Рекламной игре, публикация Правил Рекламной игры.

13.1. Правила Рекламной игры подлежат публикации в газете «Звезда» до начала Рекламной игры и размещаются на Интернет-сайте <https://cartame.by>. Также информация о правилах и условиях участия в Рекламной игре можно получить через каналы интернет-поддержки, а также по телефону контакт-центра +375 29 180 20 00.

13.2. Результаты Рекламной игры подлежат публикации в газете «Звезда» не позднее 21.08.2023. Имена победителей Рекламной игры будут размещены на Интернет-сайте <https://cartame.by>.

14. Права и обязанности Участников Рекламной игры.

14.1. В случае если победителем является несовершеннолетний, то для получения приза ему необходимо предоставить указанные в п. 12.2 настоящих Правил собственные данные, а также данные законного представителя (родителя, усыновителя, опекуна, попечителя). Место, порядок и срок выдачи Приз определяется в соответствии с п. 11.2 и 12.2 настоящих Правил.

14.2. Организатор не вступает в споры между Участниками относительно определения собственности выигранного приза и/или претензий на получение приза, организации и условий передачи призов. Приз получает Победитель. Победитель вправе распорядиться полученным призом по своему усмотрению.

14.3. Участие в Рекламной игре подразумевает ознакомление Участниками с полным текстом настоящих Правил и согласие с Правилами, в том числе в части обработки персональных данных. Несоблюдение Участниками настоящих Правил считается отказом от участия в Рекламной игре со всеми вытекающими последствиями (включая утерю права на получение приза и т. п.).

14.4. Принимая участие в Рекламной игре, Участники соглашаются на передачу своих персональных данных, в т. ч. ФИО, номера телефона, электронной почты, адреса регистрации, Организатору Рекламной игры.

Персональные данные	Цель
Фамилия Имя Отчество	Регистрация в Мобильном приложении «CartaMe» Идентификация Участника розыгрыша
Номер телефона	Регистрация в Мобильном приложении «CartaMe» Идентификация Участника розыгрыша Связь с Победителем (Резервным победителем) розыгрыша
Электронная почта	Связь с Победителем (Резервным победителем) розыгрыша
Адрес регистрации	Связь с Победителем (Резервным победителем) розыгрыша Отправка Приза Победителю

14.5. Организатор имеет право прекратить участие Участника в Рекламной игре и упродить порядковый номер Участника в случае выражения Участником желания прекратить участие в Рекламной игре после регистрации в ней, оформив обращение через каналы интернет-поддержки Организатора, а также по телефону контакт-центра Организатора +375 29 180 20 00.

15. Прочие условия.

Соглашаясь с правилами проведения Рекламной игры в целях проведения Рекламной игры, Участник подтверждает свое участие в Рекламной игре, а также дает согласие на передачу, хранение, использование, распространение Организатором следующих персональных данных: фамилия, имя, отчество (при наличии), абонентский номер мобильного телефона белорусского оператора сотовой связи Участника в международном формате, адрес электронной почты, адрес регистрации Участника.

Участники при заполнении персональных данных в Форме регистрации в мобильном приложении «CartaMe» обязаны вводить достоверную информацию. Организатор не несет ответственности за ошибки, допущенные Участником Рекламной игры и за достоверность данных, указанных Участником при заполнении Формы регистрации в мобильном приложении «CartaMe».

Факт участия в Рекламной игре означает, что ее Участники соглашаются с тем, что их фамилии, имена, отчества (при наличии), фотографии, видео-, аудио- и иные материалы о них могут быть использованы Организатором в любых рекламных и (или) информационных материалах, связанных с проведением Рекламной игры, без уплаты какого-либо вознаграждения Участникам. Победитель Рекламной игры дает согласие на интервью в средствах массовой информации и съемку для рекламных материалов.

Участники Рекламной игры, претендующие на получение Приза, обязуются заполнить и подписать все необходимые для получения Приза документы, предоставляемые Организатором Рекламной игры, включая, но не ограничиваясь согласием на обработку персональных данных для целей, предусмотренных настоящими Правилами. В случае отказа от подписания документов для получения приза, а также согласия на обработку персональных данных, участник признается отказавшимся от участия в Рекламной игре и соответственно теряет право на получение приза.

Организатор Рекламной игры не несет ответственности за любые риски, связанные с Призами, возникшие после передачи Победителю.

Почтовый адрес для подачи претензий: 220084, город Минск, улица Академика Купревича, 1/2, офис 104.

Свидетельство № 4331 о государственной регистрации рекламной игры, зарегистрированной 28 июня 2023 г., выдано Министерством антимонопольного регулирования и торговли Республики Беларусь.

НЕЛАСКАВАЕ СОНЦА

Як загараць без шкоды для скуры і папярэдзіць меланому?

Дзіўная сіла сонца: дзякуючы яго прамяням мы не змярзаем да смерці нават зімой, маем шанец загараць летам і сінтэзуем у сваім целе вітамін D, які ўмацоўвае косці. Але ва ўсякай з'яві ёсць адваротны бок: з-за сонечных прамянёў мы старэем і хварэем.

Як прыстасавацца да клімату падчас падарожжа ў гарачыя краіны? У чым карысць і шкода сонца? Дзе найчасцей утвараецца рак скуры і як яго не прапусціць? Як абараніць сябе ад негатываўнага ўплыву ультрафіялету? І чым для нас можа быць небяспечным глабальнае пацяпленне? Пра гэта і іншае размаўляем з нейрахірургам, навуковым супрацоўнікам аддзялення пухлін галаўнога мозгу РНПЦ анкалогіі і медыцыйскай радыялогіі імя М. М. Аляксандрава, выкладчыкам кафедры нейралогіі і нейрахірургіі БелМАПА Гуманна ГАРБАНІДЖАДАМ.

— **Доктар Гумен, у апошнія гады мы ўсё больш яўна адчуваем глабальнае пацяпленне. Працягла летняя спёка ў нас ужо нікога не здзіўляе. Але ці падрыхтаваны мы да такой колькасці сонца?**

— Летам пашкодджанні ад сонца скуры і вачэй і ў дарослых, і ў дзяцей стаяць ледзь не на першым месцы. Самае небяспечнае — праблема раку скуры (меланомы і меланасаркомы). Гэта адзін з самых агрэсіўных відаў раку, ён хутка прагрэсіруе і дае метастазы.

Калі параўноўваць з ракам прастаты, калі ён узнікае пасля 65 гадоў, то ад яго чалавек загіне дзесьці праз 20 гадоў, калі яму будзе 85, а, магчыма, ён увогуле памрэ ад іншага захворвання. Калі не лячыць рак скуры, то смерць можа наступіць цягам паўгода.

Гэтая праблема актуальная не толькі з-за пацяплення. Тут тры прычыны: міграцыя, змяненне клімату на планеце і турызм. У Амерыцы нашчадкам карэнных жыхароў — індзейцам — не трэба тлумачыць, як ахоўваць сваю скуру ад сонца: яны стагоддзямі там жылі. Гэта актуальна для тых амерыканцаў, якія пераехалі на кантынент значна пазней і генетычна паходзяць з іншай мясцовасці. Асабліва гэта важна для людзей, якія пераехалі самі ці іх продкі і пры гэтым у іх светлая скура і блакітныя вочы.

Другая праблема — клімат. Кожны арганізм адаптуецца да той мясцовасці, дзе жыве. Калі мяняецца клімат, павялічваецца тэмпература і колькасць сонечных дзён, жыхары не могуць так хутка адаптавацца да хуткага пацяплення, з'яўлення азонавых дыраў, якія ўтвараюцца ў атмасферы. І найперш пакутуе скура.

Трэці складнік — турызм. Як правіла, людзі не едуць адпачываць на паўночны полюс ці ў месцы з халодным кліматам, а накіроўваюцца да мора і ў месцы, дзе цяплей. Часта перамена адбываецца рэзка: учора чалавек сядзеў у офісе, дзе на яго не траплялі сонечныя промні,

а сёння аказваецца ў сонечнай краіне побач з морам, і арганізм мусіць хутка адаптавацца да новых умоў: іншага ўзроўню ультрафіялету і тэмпературнага рэжыму. Як тут хутка прызвычаіцца, калі чалавек жыве ў Фінляндыі, дзе паўгода ноч, ці ў Беларусі, дзе зімой не паспеў паабедаць — ужо цёмна. Гэта складана жыхарам тых краін, у якіх дзень кароткі, малая колькасць сонечных дзён і нязначная колькасць ультрафіялету. У такіх людзей існуе моцны з'явіцца праблема.

Сонца небяспечнае і для дзяцей. Калі яны з бацькамі едуць на мора і адразу атрымліваюць шмат сонца, гэта можа дрэнна адбіцца на здароўі ў будучым. Вучоныя лічаць, што ў малых, якія атрымлівалі сонечныя апёкі, у дарослым жыцці верагоднасць захварэць на рак скуры павялічваецца ў шмат разоў.

— **Дык сонца для нас — гэта добра ці дрэнна?**

— Сонца нам вельмі нават патрэбна. Яно садзейнічае выпрацоўцы эндарфінаў — гармонаў шчасця. Яны выпрацоўваюцца, калі сонца трапляе на скуру, што паліпае наш настрой. Гэта натуральны антыдэпрэсант. Акрамя таго, пад сонцам наш арганізм выпрацоўвае вітамін D, а ён удзельнічае ў многіх жыццёвых працэсах, з'яўляецца моцным антыаксідантам, і яго нястача крытычная для нашага арганізма. Аднак калі мы гармоны шчасця і вітамін D будзем атрымліваць толькі праз сонца, хутчэй атрымаем рак скуры, чым дастатковую колькасць гармонаў і вітаміну.

«Летам пашкодджанні ад сонца скуры і вачэй і ў дарослых, і ў дзяцей стаяць ледзь не на першым месцы. Самае небяспечнае — праблема раку скуры (меланомы і меланасаркомы). Гэта адзін з самых агрэсіўных відаў раку, ён хутка прагрэсіруе і дае метастазы».

У скандынаўскіх краінах, дзе малая колькасць сонца, нягледзячы на высокі ўзровень жыцця і сацыяльнай абароны, колькасць суіцыдаў дастаткова высокая. Вучоныя лічаць адной з прычын недахоп сонечных дзён. У некаторых з гэтых краін ёсць нават дзяржаўныя праграмы, якія дазваляюць пажылых людзей раз на год адправіць у сонечныя краіны. Дзякуючы гэтым яны менш хварэюць, на ахову здароўя дзяржава выдаткоўвае менш сродкаў, так што маецця эканамічная выгада з гэтых праграм.

— **Ці бывае меланомы ў людзей з цёмнай скурай?**

— Бывае, але значна радзей. Больш за ўсё ад прамога сонца пакутуюць людзі са светлай скурай, светлымі ці русымі валасамі,

Загар — гэта ахоўная рэакцыя ад сонца. Падчас таго, як ультрафіялетавае выпраменьванне трапляе на нашу скуру, яно можа выклікаць змяненні ў ядры ДНК клетак, і арганізм мусіць нейкім чынам абараніць яго. Ён «раскрывае парасон» — выпрацоўвае меланін. Меланін — гэта цёмны пігмент, які размяшчаецца якраз над ядром клеткі і абараняе яго ад ультрафіялетавага выпраменьвання. Чым хутчэй выпрацоўваецца меланін, тым хутчэй ён пачынае абараняць нашу скуру ад ультрафіялетавага выпраменьвання.

У бландзінаў са светлымі вачыма звычайна горш выпрацоўваецца меланін, чым у смуглых людзей і брунетаў.

— **Ці можна зрабіць так, каб меланін выпрацоўваўся хутчэй?**

— Ёсць прадукты, якія здольны дапамагчы, але ўжываць іх трэба працягла час, каб атрымаць эфект. Адзін з такіх прадуктаў — зялёны чай. У ім утрымліваецца EGCG — спецыфічны рэчывы, які павялічвае ахоўныя ўласцівасці скуры пад сонцам.

Іншы прадукт, які абараняе нашу скуру ад ультрафіялетавага выпраменьвання, — гэта кава. Як ні дзіўна, было даследаванне, апублікаванае ў 2015 годзе ў амерыканскім часопісе пра рак. Людзі, якія ў дзень выпіваюць больш за чатыры кубкі кавы, на 20% менш хварэюць на рак скуры. Але трэба памятаць, што празмернае ўжыванне кавы падмае

а калі яны прайшлі невялікую тэрмічную апрацоўку. Але ўсё гэта варта ўжываць задоўга да таго часу, як трапіць пад моцнае ультрафіялетавае выпраменьванне.

Калі вы збіраецеся паехаць на мора, а да гэтага ўвесь час праводзіце на працы ў памяшканні, пастарайцеся невялікімі дозамі атрымаць ультрафіялетавае выпраменьванне, каб скура была падрыхтаваная да пездкі. Салерый лічыцца шkodнай працэдурай, бо можа выклікаць рак скуры, але невялікімі дозамі, на 1-2 хвіліны ў дзень, для таго каб запусціць працэс выпрацоўкі меланіну ў нашай скуры, ён дазваляецца. У сонечныя дні пасля работы можна крыху працягнуць, каб скура пачала выпрацоўваць меланін.

— **З чаго ўтвараецца меланомы? З дабраяснага ўтварэння на скуры? Ці першапачаткова на целе з'яўляецца штосьці злаякаснае?**

— Меланомы — мутацыя ў мелананцытах, клетках, якія выпрацоўваюць меланін. Тыповыя клеткі ператвараюцца ў атыповыя, і на скуры з'яўляецца злаякаснае новаўтварэнне.

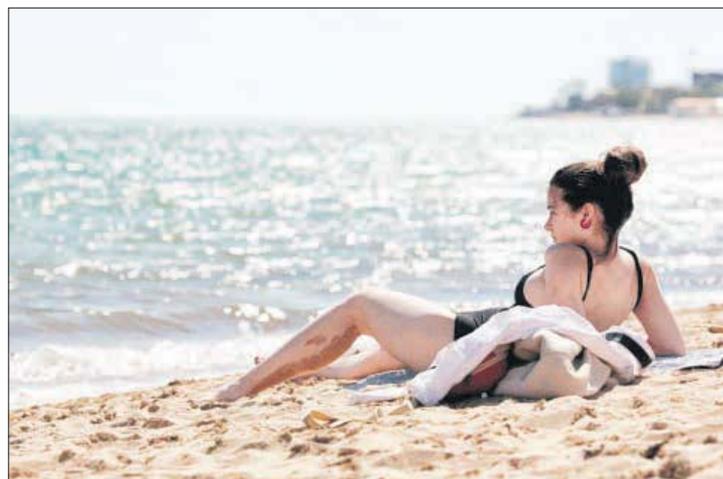
Радзей радзімка ператвараецца ў меланому ці меланасаркому. Ёсць такое паняцце, як малігнізацыя — працэс, які вядзе да пераходу дабраякасных новаўтварэнняў у злаякасныя. Яны пачынаюць пакрывацца язвамі, мокнуць, мяняюць колер. Адрозніваць, што радзімка чымсьці адрозніваецца. І калі гэта так, лепш паказаць яе спецыялісту.

Ёсць месцы, дзе найчасцей утвараецца рак: ніжняя канечнасці, іх варта больш абараняць, і спінка носа.

— **Што яшчэ акрамя скуры можа пакутаваць ад сонца?**

— Варта звяртаць увагу на абарону вачэй. Ультрафіялетавае выпраменьванне, асабліва альфа і бэта, — вялікая нагрузка для іх, якая можа выклікаць раннюю катаракту хрусталака і іншыя хваробы. Самая класічная абарона — сонцаахоўныя акулеры. Яны абавязкова павінны не прапусціць ультрафіялет. Калі вы сумняецеся ў іх якасці, ёсць месцы (звычайна крамы акулераў), дзе можна правесці абарону ад ультрафіялетавага выпраменьвання. Асабліва гэта важна для дзіцячых акулераў.

Калі святло яркае, аўтаматычна зэрніць зжухаюцца, каб менш прапусціць святла і ультрафіялетавага выпраменьвання, гэта своеасабліва абарона. Калі мы адзіваем сонечныя акулеры, вока лічыць сябе абароненым: стала цямней, узровень ультрафіялету ўпаў, і зэрніць пачынаюць пашырацца. Таму, калі сонечныя акулеры не абараняюць ад альфа- і бэта-выпраменьвання, яны вялікімі дозамі трапляюць на наша вока і шкодзіць яму.

блакітнымі ці зялёнымі вачыма. Гэта актуальна і для славян.

— **Што такое загар? Як ён утвараецца?**

— Асноўны эфект, які нам патрэбны ад сонца, — загар. Мы вяртаемся пасля водпуску і якраз і, у першую чаргу, адрозніваемся добрым загараем ад тых, хто яшчэ не адпачываў. Насамрэч цяпер ёсць пэўная мода на загар. У XVII стагоддзі жанчыны, наадварот, хадзілі з парасонам і каб не загарэць, бо баяла скура была прыкметай арыстакратызму. Яна сведчыла пра тое, што жанчына не працуе на полі пад сонцам. Яна з такім колерам скуры для мужчын была больш прывабнай. Тое ж датычылася і мужчын: светлая скура азначала, што ён не належыць да працоўнага класа.

Цяпер загаральны колер скуры сведчыць пра тое, што чалавек можа сабе дазволіць і шыкоўны лад жыцця. Каб выклікаць у іншых такое ўражанне, некаторыя спецыяльна карыстаюцца салерыем, аўтазагарам. А, трапіўшы на мора, многія пачынаюць хутчэй распрацаваць і загар, а потым вяртаюцца з апёкамі...

— **Як дапамагчы скуры абараніцца ад ультрафіялету?**

— Асноўная абарона — сонцаахоўныя крэмы. Яны маюць састаў, які адбівае ультрафіялетавае выпра-

цісць, павялічвае нагрузку на сэрца. Таму для абароны скуры ад ультрафіялетавага апраменьвання злёжыванне кавай не лепшы сродак. Але, прынамсі, такія даныя ёсць.

Сонца небяспечнае і для дзяцей. Калі яны з бацькамі едуць на мора і адразу атрымліваюць шмат сонца, гэта таксама можа дрэнна адбіцца на здароўі ў будучым. Вучоныя лічаць, што ў малых, якія атрымлівалі сонечныя апёкі, у дарослым жыцці верагоднасць захварэць на рак скуры павялічваецца ў шмат разоў.

мьненне ад скуры. А таксама насіць капляшчок парасон. Гэта гадоўны элемент абароны. Прычым ахоўны сродак абавязкова мусіць абараняць ад альфа- і бэта-ультрафіялетавага выпраменьвання, гэта павінна быць пазначана на ўпакоўцы. Звычайна фактар абароны SPF мусіць быць не меншы за 30. Наносіць такі крэм варта ў сонечныя летнія дні.

— **Касметологі раяць наносіць яго пачынаючы з сакавіка...**

— Сонца, акрамя загару, валодае эфектам старэння скуры. Таму жанчынам касметологі даюць такія рэкамендацыі. Але да раку скуры гэта не мае адносінаў.

Вялікае значэнне мае колькасць амега-3 у арганізме. Гэта моцны антыаксідант, які дапамагае змагання з ракавымі клеткамі і, апроч гэтага, павялічвае супраціўленне арганізма ультрафіялетаваму выпраменьванню. Амега-3 утрымліваецца ў морарадках, курных яйках, розных відах архаў і міндалі, лістаў зеляніне.

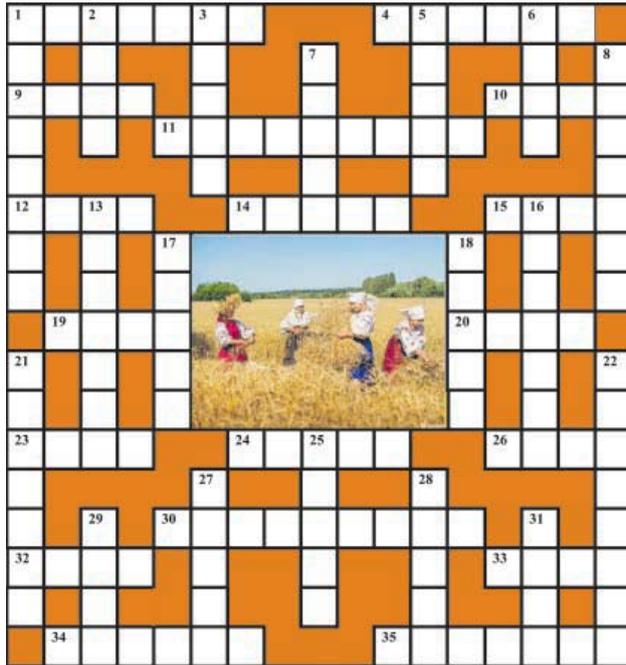
Вялікае значэнне мае такое рэчыва, як лікаліні. Ён утрымліваецца ў памідорах, соусах, таматнай пасце, кавунах. Чым больш чырвоныя кавуны, тым больш у ім утрымліваецца лікаліні. І лепш за ўсё ён засвойваецца не са свежых таматаў,

ПОЛЕ І ГЕРОЯЎ РОДЗІЦЬ

Па гарызанталі: «Агалела поле. Знята // ... з яго даўно». З паэмы Я. Коласа «Сымон-музыка». 4. Тое, на што спадзяюцца (разм.). 9. Будыніна для захоўвання сена; адрына. 10. Будзе ... — будзе і песня (прык.). 11. І свіння ..., калі мукі скрыня (прык.). 12. Статуй, якому пакланяліся як бажаству. 14. Лістапад на рабой кабыле ездзіць: то снег, то ... (прык.). 15. Месца, дзе што-небудзь адкалолася. 19. ... і герояў родзіць (прык.). 20. Жалезны нос у зямлю ўрос (заг.). 23. Жанчына, якая жне сярпом. 24. Выпечаны хлеб круглай формы. 26. Страва з дробных кавалачкаў мяса. 30. «О, хлеббаробы! ... // За вашу працу — вам паклон». З верша Т. Дзям'янавай «Хлеб». 32. Расліна, прыправа да ежы. 33. «Ляццяць на ветры ... рыжай вогнені». З верша У. Караткевіча «У векавечнай бацькаўшчыне клёны». 34. «... дабрабыту — гэта чорны хлеб». З верша М. Курылы «Песня пра хлеб». 35. Хуткі рытмічны танец, або лясная пеўчая птушка, якая ў лістападзе прылятае з Поўначы на зімоўку ў Беларусь.

Па вертыкалі: 1. Восень — ..., зіма — падбярыха (прык.). 2. ... зерне пуды прыносіць (прык.). 3. Тое, што і насціл. 5. ... празяваў — ураджай згубіў (прык.). 6. Тоўсты слой саломы, якая ідзе на стрэхі. 7. Горкая часам ..., ды хлеб ад яе салодкі (прык.). 8. Аددзяленне зерняў ад саломы, калосся. 13. На гнаі і ... родзіць (прык.). 16. У каго родзіць ..., у таго і каўбаса тлуства (прык.). 17. Верхні слой зямной кары. 18. Уборка бульбы. 21. Святкаванне заканчэння жніва. 22. Рэгіён на поўдні Беларусі, жытніца краіны. 25. ... рукамі, што пахнуць хлебам! (прык.). 27. ... да слова, а хлеб да абеда (прык.).

28. У каго чорна глыба, у таго й хлеба ... (прык.). 29. Ніва, зямля (перан., паэт.). 31. Кандытарскі выраб.

Склаў Лявон ЦЕЛЕШ, г. Дзяржынск.

Правярце, калі ласка, адказы
 1. Заватка. 2. Апант. 3. Натат. 4. Жэнка. 5. Дзень. 6. Купля. 7. Пра-
 30. Хлеббаробы. 32. Крон. 33. Коса. 34. Сямар. 35. Чынотка.
 12. Ітан. 14. Грав. 15. Скол. 19. Плон. 20. Плт. 23. Жныа. 24. Боха. 26. Рагу.
 11. Гаспадыня. 13. Эважынт. 14. Жэнка. 15. Хлеб. 16. Гаспадыня. 17. Гаспадыня. 18. Копка. 19. Копка. 21. Дажыкі. 22. Слупчына. 25. Хвала. 27. Снова. 28. Скіта. 29. Гноі. 31. Торт.

СЁННЯ

Месяц

Поўня 3 ліпеня.
Месяц у сузор'і Вадаліва.

Сонца

	Усход	Заход	Даўжыня дня
Мінск	4.44	21.43	16.59
Віцебск	4.26	21.41	17.15
Магілёў	4.34	21.33	16.59
Гомель	4.40	21.21	16.41
Гродна	5.01	21.57	16.56
Брэст	5.11	21.48	16.37

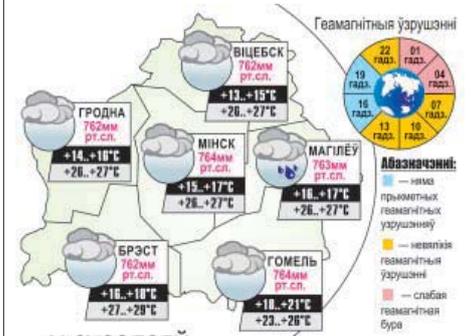
Імяніны

Пр. Георгія, Максіма, Паўла, Юльяна. К. Альжбеты, Мальвіны, Андрэя, Інакеныя, Тодара.

Фота Антона КІЕШЧУКА

ЗАЎТРА

Даты

Падзеі

Людзі

4 ЛІПЕНЯ

1903 год — нарадзілася Вольга Міхайлаўна Барысевич, беларускі рэжысёр оперы. У 1926—1931 гг. — артыстка БДТ-2. З 1931-га — рэжысёр-асістэнт Беларускай студыі оперы і балета, у 1933—1947 гг. — рэжысёр Дзяржаўнага тэатра оперы і балета Беларусі. Удзельнічала ў стварэнні нацыянальнага рэпертуару. Сярод найлепшых паставак: «Яўгеній Анегін» Пятра Чайкоўскага, «Русалка» Аляксандра Даргамыжскага, «Чыа-Чыа-сан» Джакама Пучыні і інш.

1933 год — нарадзіўся Алім Аляксандравіч Вечар, вучоны ў галіне фізічнай хіміі, доктар хімічных навук, прафесар. Аўтар навуковых прац па фізічнай хіміі цвёрдага цела, тэрмадынамічных уласцівасцях неарганічных рэчываў.

1938 год — нарадзіўся Ігар Міхайлавіч Кароль, беларускі вучоны-отарыналарынаголаг, доктар медыцынскіх навук, прафесар. Аўтар навуковых прац па даследаванні вестыбулярнай і слыхавой функцыі пры ўздзеянні фізічных фактараў навакольнага асяроддзя, хірургічным лячэнні захворванняў вуха, горла, носа.

1948 год — у Віцебску пачала выпускаць прадукцыю адноўленага панчошна-трыкутажнага фабрыка.

1963 год — нарадзіўся Уладзімір Яўгенавіч Падутаў, беларускі вучоны ў галіне генетыкі раслін, доктар біялагічных навук.

1981 год — у гарадскім пасёлку Расоны Віцебскай вобласці адкрыты Музей баявой садружнасці беларускіх, рускіх, латышскіх і літоўскіх

партызан. Да 1990-га з'яўляўся філіялам Беларускага дзяржаўнага музея гісторыі Вялікай Айчыннай вайны. Сярод экспанатаў — шматлікія ўзнагароды воінаў і партызан, імяная, у тым ліку самаробная партызанская зброя, стралякоў і артылерыйскае ўзбраенне, падпольныя друкаваныя выданні, жывалікі, скульптура, макеты, амбундзіраванне перыяду Вялікай Айчыннай вайны.

1753 год

— нарадзіўся Жан-П'ер Бланшар, французскі паветраплавальнік, які здзейсніў першы пералёт на аэрастаце праз Ла-Манш.

1908 год — нарадзіўся Аурэлія Пячэі, італьянскі эканаміст, прадпрыемальнік і грамадскі дзеяч, адзін з заснавальнікаў глабалістыкі як новай галіны міждысцыплінарных навуковых ведаў.

1913 год — нарадзілася Таццяна Аляксандраўна Ерамеева, расійская актрыса, народная артыстка РСФСР. Здымалася ў фільмах «Ваўкі і авечкі», «Гора ад розуму», «Вяселле Крэчынскага», «Вішнёвы сад» і інш.

1918 год — нарадзіўся Павел Давыдавіч Коган, расійскі паэт. Аўтар папулярнай студэнцкай песні «Брыганціна».

1946 год — горад Кенігсберг быў перайменаваны ў Калінінград.

МАРК ТВЕН:

«Два самыя важныя дні ў тваім жыцці: дзень, калі ты з'явіўся на свет, і дзень, калі зразумеў, навошта».